



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA MANOLE ȘI ALȚII c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 13936/02)

HOTĂRÎRE
(satisfacție echitabilă)

STRASBOURG

13 iulie 2010

DEFINITIVĂ
la 13 octombrie 2010
potrivit articolului 44 § 2 (b) din Convenție

Poate fi obiectul revizuirii editoriale, inclusiv în ce privește traducerea.

În cauza Manole și Alții c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), statuînd într-o Camera compusă din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Josep Casadevall,

Giovanni Bonello,

Rait Maruste,

Lech Garlicki,

Ján Šikuta,

Mihai Poalelungi, *judecători* și Lawrence Early, *Grefierul Secțiunii*,

Deliberând în ședință închisă la 22 iunie 2010,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată printr-o cerere (nr. 13936/02) contra Republicii Moldova, depusă la 19 martie 2002, adresată Curții în conformitate cu Articolul 34 din Convenția privind Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale („Convenție”) din partea a nouă cetățeni ai Republicii Moldova, (“reclamanții”). Reclamanții au fost angajați/ex-angajați a Companiei Tele-Radio Moldova (“TRM”).

2. Printr-o hotărîre adoptată la 17 septembrie 2009 (“hotărîrea principală”), Curtea a constatat că în perioada cuprinsă între februarie 2001 și septembrie 2006 a existat o tendențiozitate considerabilă vizavi de descrierea activităților Președintelui și a Guvernului în cadrul știrilor și a altor programe de pe postul de televiziune TRM, cu o oportunitate insuficientă pentru reprezentanții partidelor de opoziție de a avea acces la televiziune pentru a-și expune viziunile sale, de asemenea existînd o politică de restricționare a disputelor sau menționarea unor anumite teme de discuție, fiind considerate sensibile din punct de vedere politic sau care ar putea răsfrînge negativ asupra guvernării. Reclamanții, cum ar fi jurnaliști, editori și producători ai postului de televiziune TRM, au fost afectați de aceste politici și au trecut, astfel, printr-o imixtiune continuă în dreptul lor la libertatea de exprimare (ibid., §§ 9-17, 80 și 106). În lumina monopolului virtual de care se bucura TRM asupra difuzării audio-vizuale pe parcursul perioadei relevante, Curtea a statuat că autoritățile naționale aveau o obligație pozitivă de a pune în aplicare condițiile pentru a garanta ca TRM să transmită știri și informații corecte și echidistante, și precum că programele sale urmau să reflecte întreaga gamă de opinii politice și a dezbaterilor din țară (ibid., §§ 107-108). Curtea a constatat că autoritățile naționale nu au reușit să se conformeze cu această obligație pozitivă și că a existat o violare a Articolului 10 al Convenției în acest sens, întrucît cadrul

legislativ în vigoare pe întreaga perioadă din cauză a fost imperfect, în sensul că nu a oferit garanții suficiente împotriva controlului conducerii de vîrf a TRM-ului, și astfel împotriva politicii editoriale ale acesteia, exercitat de organul politic al guvernării (ibid., §§ 109-111).

3. Întrucît aspectul ce ține de aplicarea Articolului 41 din Convenție nu a fost finalizat întru adoptarea unei decizii, Curtea l-a rezervat și a invitat Guvernul și reclamanții să prezinte în termen de trei luni din momentul în care hotărîrea va deveni definitivă potrivit Articolului 44 § 2 din Convenție, observații scrise în acest sens sau, eventual, să informeze Curtea despre orice acord la care ar putea ajunge părțile.

4. Reclamanții și Guvernul, fiecare au prezentat observații.

ÎN DREPT

5. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

6. Reclamanții au reiterat că fiecare dintre ei a activat la TRM mai mult de 10 ani și pe întreagă această perioadă dînșii au fost supuși cenzurii. Cenzura s-a acutizat începînd cu anul 2001. Doi dintre reclamanți (Dna Manole și Dl Rusnac) au fost sancționați în 2002 pentru că au protestat împotriva cenzurii. Ambii au fost concediați din posturile sale anterioare și, în cele din urmă, Dna Manole a fost nevoită să părăsească TRM. Patru reclamanți (Dna Fusu, Dl Rusnac, Dl Cucereanu și Dna Arama) și-au pierdut posturile sale din cadrul TRM în urma reorganizării din 2004. Fiecare dintre reclamanți a solicitat cîte 10.000 euro (EUR) în vederea compensării prejudiciului material și moral. Dînșii susțin că cererile lor au fost formulate în conformitate cu despăgubirile acordate de Curte în cazurile „informerilor”, cum ar fi *Guja c. Moldovei* [MC], nr. 14277/04, CEDO 2008-... și *Kudeshkina c. Rusiei*, nr. 29492/05, 26 februarie 2009.

7. Guvernul a susținut că simpla recunoaștere a violării poate constitui în sine o satisfacție echitabilă. Guvernul a accentuat că concluziile Curții privind violarea Articolului 10 au fost fondate pe cadrul legislativ imperfect din perioada cuprinsă între februarie 2001 și septembrie 2006. Guvernul a subliniat că, între timp, un număr de reforme legislative și-au produs efectul. În special, la 18 august 2006 a intrat în vigoare Codul Audiovizualului al Republicii Moldova (Legea Nr. 260-XVI). Codul, care se aplică

radiodifuzorilor publici și privați, a fost destinat să asigure publicului un acces la un serviciu audio-vizual pluralist și echidistant și le garantează difuzorilor o independență editorială. Capitolul VII din Cod conține prevederi detaliate cu privire la TRM, inclusiv înființarea unui Consiliu de Observatori pentru gestionarea companiei și o serie de dispoziții privind asigurarea independenței editoriale și financiare a TRM. Înainte de a fi adoptat, proiectul codului a fost analizat de experți din cadrul Consiliului European, care au constatat că Codul este conform standardelor europene. În plus, Codul a fost modificat la 22 octombrie 2009 prin Legea Nr. 42-XVIII, care a simplificat procedurile pentru alegerea membrilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului și ai Consiliului de Observatori al TRM.

8. Curtea pornește de la natura violării constatate în această speță și anume omisiunea autorităților de stat de a pune la dispoziție un cadru legislativ care ar asigura publicului un serviciu audio-vizual pluralist și echidistant. Curtea a constatat că reclamanții, jurnaliștii și editorii angajați de TRM, au fost afectați direct de omisiunea statului de a preveni cenzura și influența politică asupra TRM. În baza faptului că plîngerile reclamanților s-au referit, în principal, la deficiențele cadrului legislativ și la practica de cenzură în cadrul TRM, Curtea a constatat că aceștia erau scutiți de obligația de a epuiza căile de atac interne (a se vedea hotărârea principală, §§ 112-113). Totuși, Curtea nu a făcut constatări vizavi de istoricul relațiilor de muncă ale reclamanților, în individualitate. Nu a fost examinată nici epuizarea căilor interne de recurs de către reclamanți cu privire la diversele măsuri disciplinare, de restabilire, concediere și de reducere a statelor de personal adoptate împotriva acestora. Rezultă că Curtea nu consideră oportună, în speța dată, acordarea unei despăgubiri cu titlu de prejudiciu material suferit de reclamanți în rezultatul unor astfel de măsuri. Mai mult, deși Curtea nu poate să examineze în cadrul prezentei proceduri legislația nouă pentru a constata dacă situația care a condus la violarea drepturilor a fost în final remediată, totuși Instanța constată cu satisfacție că autoritățile naționale au adoptat măsuri de reformare a cadrului legislativ cu scopul de a pune capăt practicilor administrative care au provocat încălcarea respectivă. În toate aceste circumstanțe, Curtea acordă fiecărui reclamant câte 2,000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

9. Reclamanții au pretins, în comun, suma de 8 940 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli judiciare. Această sumă constituie cheltuieli totale de 9 405 EUR, fără sumele deja achitate pentru asistența juridică acordată din partea Consiliului European.

10. Guvernul a susținut că toate cheltuielile pretinse sînt excesive.

11. Curtea reamintește că prezenta speță a ridicat probleme noi și complexe în fapt și în drept și cheltuielile pretinse au inclus și prezența la

audieri din Strasbourg. În acest context, Curtea nu consideră cheltuielile pretinse ca fiind excesive și prin urmare dispune compensarea lor în totalitate, împreună cu orice taxă care poate fi imputabilă reclamanților.

C. Penalități

12. Curtea consideră oportun ca penalitatea de întârziere să fie bazată pe rata minimă a dobânzii Băncii Centrale Europene, la care să se adauge trei procente.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Hotărâște*

- (a) că statul reclamat trebuie să achite reclamanților, în decurs de trei luni de la data la care hotărârea va deveni definitivă, potrivit Articolului 44 § 2 din Convenție, EUR 2 000 (două mii euro) fiecărui din reclamanți cu titlu de prejudiciu moral și EUR 8 940 (opt mii nouă sute și patruzeci euro) în favoarea tuturor reclamanților cu titlu de compensare a costurilor și cheltuielilor compensare a costurilor și cheltuielilor, plus orice taxă care poate fi aplicată la momentul achitării;
- (b) că din momentul expirării termenului menționat de trei luni pînă la achitarea efectivă a sumei respective, statul reclamat va achita o dobîndă egală cu rata minimă a dobânzii de împrumut a Băncii Centrale Europene, plus trei procente;

2. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 13 iulie 2010, în conformitate cu Regula 77 § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza
Președinte